

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 171 (XV) — Nr. 728

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 17 octombrie 2003

SUMAR

	<u>Pagina</u>
ACTE ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Hotărârea nr. 1 din 15 octombrie 2003 asupra contestației referitoare la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției	1-3
Decizia nr. 385 din 15 octombrie 2003 asupra sesizării de neconstituționalitate a Legii de revizuire a Constituției României	3-4

ACTE ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂREA Nr. 1 din 15 octombrie 2003

asupra contestației referitoare la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției

Curtea Constituțională a fost sesizată cu contestația formulată de Partidul România Mare asupra respectării procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției, astfel cum este reglementată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92 din 9 octombrie 2003, contestație întemeiată pe dispozițiile art. 144 lit. g) din Constituție, coroborate cu cele ale art. 12 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată.

Contestația a fost înregistrată la Curtea Constituțională la data de 13 octombrie 2003, formând obiectul Dosarului nr. 456G/2003 și ea cuprinde, în esență, următoarele susțineri:

1. Potrivit prevederilor art. 144 lit. g) din Constituție, Curtea Constituțională are atribuția să vegheze la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referen-

dumului, iar potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, competența Curții este cea stabilită prin Constituție, Curtea fiind singura îndreptățită să hotărască asupra competenței sale, în cazurile expres și limitativ prevăzute în art. 144 din Legea fundamentală. Având în vedere că, în temeiul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea este unica autoritate de jurisdicție constituțională și ținând seama de prevederile alin. (3) al aceluiași articol, potrivit căruia scopul Curții Constituționale este garantarea supremației Constituției, acestea creează obligația instanței de contencios constituțional de a se pronunța în cazurile expres și limitativ prevăzute de art. 144 din Constituție. Se precizează că obiectul contestației îl constituie procedurile pentru organizarea și desfășurarea referendumului, iar nu neconstituționalitatea Ordonanței de

urgență a Guvernului nr. 92/2003, care este invocată numai pe cale incidentă.

2. În Constituție se prevede, la art. 147 alin. (3), că revizuirea este definitivă după aprobarea sa prin referendum, care se organizează în cel mult 30 de zile de la data adoptării proiectului sau a propunerii de revizuire, iar modul de organizare și desfășurare a referendumului este reglementat de Legea nr. 3/2000, în baza căreia a fost adoptată Legea nr. 375/2003 pentru organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției, care, la art. 1, prevede că referendumul va avea loc în ultima duminică a perioadei de 30 de zile de la data adoptării propunerii de revizuire, iar data acestuia se aduce la cunoștință publică de către Guvern, în cel mult 3 zile de la intrarea în vigoare a legii. Data referendumului astfel fixată prin lege organică a fost adusă la cunoștință populației prin publicarea, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 23 septembrie 2003, a Hotărârii Guvernului nr. 1.100/2003 și prin mass-media, însă, cu toate acestea, Guvernul a emis, la 9 octombrie 2003, Ordonanța de urgență nr. 92 pentru modificarea și completarea unor reglementări referitoare la organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 710 din 10 octombrie 2003. Prin ordonanța menționată s-a modificat Legea nr. 375/2003, „stabilind data referendumului național cu privire la revizuirea Constituției în zilele de sâmbătă, 18 octombrie 2003, între orele 8,00 și 22,00, și duminică, 19 octombrie 2003, între orele 8,00 și 20,00”, precum și procedura de desfășurare a votului în cele două zile.

În continuare se susține că aceste modificări încalcă prevederile Constituției și legilor în vigoare, pentru următoarele motive:

Atât Legea nr. 3/2000, cât și Legea nr. 375/2003 sunt legi organice. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2003 „se încalcă succesiv, în mod flagrant, cele două legi organice”, fără a se dispune modificarea explicită a acestora. Astfel, „prin organizarea scrutinului în două zile se încalcă prevederile capitolului II, secțiunea I, și capitolului IV din Legea nr. 3 din 22 februarie 2000 [...] la care face trimitere Legea nr. 375 din 22 septembrie 2003”. Se susține că, „din economia tuturor textelor rezultă că referendumul național se desfășoară într-o singură zi, cum a stabilit Legea nr. 375 din 22 septembrie 2003”. Astfel, art. 34 din Legea nr. 3/2000 prevede că „Scrutinul se va deschide la ora 8,00 și se va încheia la ora 20,00”. Pe cale de consecință, rezultă că stabilirea altor zile și a altor ore de desfășurare a scrutinului este în afara legii.

Se apreciază că, prin emiterea unei asemenea ordonanțe de urgență, „se încalcă pentru prima oară Constituția ce se dorește a fi adoptată prin referendum, modificarea propusă la art. 114 alin. (4)¹ și (4)² interzicând emiterea de ordonanțe de urgență în această materie”.

În ceea ce privește dispoziția prevăzută la art. 11 alin. (4) din Legea nr. 375/2003, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2003, potrivit căreia, la sfârșitul primei zile de votare, se va încheia un proces-verbal care va conține „și numărul persoanelor care au participat la vot în prima zi”, se susține că neprezentarea la urne este o opțiune electorală echivalentă cu abținerea, iar încheierea procesului-verbal în aceste condiții ar încălca secretul opțiunilor electorale.

CURTEA,

luând în dezbateri contestația formulată de Partidul România Mare, referitoare la respectarea procedurii pentru

organizarea și desfășurarea referendumului național cu privire la revizuirea Constituției, reține următoarele:

Curtea Constituțională este competentă să soluționeze contestația cu care a fost sesizată de către Partidul România Mare la data de 13 octombrie 2003 privind modul de respectare a procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național cu privire la revizuirea Constituției. Potrivit art. 144 lit. g) din Constituție, Curtea are atribuția de a veghea la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și de a confirma rezultatele acestuia. În înțelesul prevederii constituționale menționate, soluționarea contestațiilor care îi sunt adresate cu privire la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național, inclusiv cele referitoare la legile și ordonanțele prin care se stabilesc norme cu caracter procedural de organizare și desfășurare a acestuia, aparțin sferei sale de competență, în măsura în care soluționarea contestațiilor nu intră în atribuțiile birourilor electorale sau ale instanțelor judecătorești.

În esență, autorul contestației susține că procedura pentru organizarea și desfășurarea referendumului a fost încălcată de către Guvern prin emiterea Ordonanței de urgență nr. 92 din 9 octombrie 2003 pentru modificarea și completarea unor reglementări referitoare la organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 710 din 10 octombrie 2003, prin stabilirea datei de desfășurare a referendumului național privind revizuirea Constituției în două zile (18 și 19 octombrie 2003), în loc de o singură zi.

Potrivit susținerilor autorului contestației, încălcarea constă în modificarea, printr-o ordonanță de urgență, a unor legi organice — Legea nr. 3/2000 și Legea nr. 375/2003 — fără a fi îndeplinită condiția existenței unor „cazuri excepționale”.

Examinând argumentele invocate în susținerea contestației, Curtea constată că acestea sunt neîntemeiate.

În practica sa constantă, instanța de contencios constituțional a stabilit că, spre deosebire de ordonanțele adoptate în temeiul unei legi de abilitare, ordonanțele de urgență pot fi emise de Guvern și în materiile rezervate legilor organice, cu condiția existenței cazului excepțional, care să impună o măsură de urgență.

În ceea ce privește Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2003, prin care se modifică și se completează unele dispoziții din cele două legi, Curtea reține că au fost respectate dispozițiile art. 114 alin. (4) din Constituție referitoare la existența cazului excepțional, motivat de către Guvern, în expunerea de motive la proiectul de lege pentru aprobarea acestei ordonanțe de urgență, pe necesitatea de a se asigura populației timpul necesar pentru exprimarea dreptului de vot, fapt ce impune „o nouă abordare a campaniei aferente acestui demers”.

Curtea constată că prin stabilirea desfășurării referendumului național privind revizuirea Constituției în două zile, în loc de o singură zi, nu este afectat interesul general al desfășurării în bune condiții a referendumului, printr-o prezență cât mai mare la urne, și nu sunt încălcate dispozițiile art. 147 alin. (3) din Constituție, care stabilesc că organizarea referendumului se face în cel mult 30 de zile de la data adoptării proiectului sau a propunerii de revizuire. De altfel, acestea sunt singurele dispoziții constituționale cu caracter procedural referitoare la organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției, în raport cu care Curtea Constituțională este chemată să se pronunțe.

Având în vedere considerentele expuse, dispozițiile art. 144 lit. g) din Constituție și ale art. 13 alin. (1) lit. B.c) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

Respinge contestația referitoare la modul de respectare a procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției, formulată de Partidul România Mare.

Hotărârea se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Definitivă.

Dezbaterea a avut loc la 15 octombrie 2003 și la ea au participat: Nicolae Popa, președinte, Costică Bulai, Nicolae Cochinescu, Constantin Doldur, Kozsokár Gábor, Petre Ninosu, Șerban Viorel Stănoiu, Lucian Stăngu, Ioan Vida, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **NICOLAE POPA**

Prim-magistrat asistent,
Claudia Miu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 385

din 15 octombrie 2003

asupra sesizării de neconstituționalitate a Legii de revizuire a Constituției României

Curtea Constituțională a fost sesizată, în temeiul dispozițiilor art. 144 lit. a) din Constituție, de 27 de senatori aparținând Grupului parlamentar al Partidului România Mare, în vederea exercitării controlului de constituționalitate asupra Legii de revizuire a Constituției României.

Potrivit tabelului cuprinzând semnăturile autorilor sesizării de neconstituționalitate, cei 27 de senatori sunt următorii: Dumitru Badea, Angela Mihaela Bălan, Ioan Aurel Rus, Gheorghe Acatrinei, Ionel Alexandru, Corneliu Bichineț, Constantin Bîciu, Gheorghe Bunduc, Gheorghe Buzatu, Ion Cărciumaru, Eugen Marius Constantinescu, Carol Dina, Valentin Dinescu, Viorel Dumitrescu, Eugeniu Constantin Florescu, Constantin Găucan, Ilie Ilașcu, Nicolae Iorga, Mihail Lupoi, Ion Marcu, Stefan Gheorghe Mărgineanu, Mircea Mihordea, Ioan Paștiu, Nicolae Pătru, Ilie Petrescu, Mihai Ungheanu, Gheorghe Zlăvog.

Sesizarea a fost trimisă Curții Constituționale prin Adresa nr. L297 din 9 octombrie 2003 a secretarului general al Senatului și a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 4.657 din 9 octombrie 2003, formând obiectul Dosarului nr. 449A/2003.

Sesizarea înaintată Curții cuprinde critici de neconstituționalitate cu privire la adoptarea Legii de revizuire a Constituției României prin încălcarea procedurii prevăzute la art. 147 alin. (1) din Constituție și cu privire la revizuirea dispozițiilor prevăzute la: art. 1 alin. (4) și (5); art. 4 alin. (1); art. 11 alin. (3); art. 16 alin. (4); art. 19 alin. (1¹); art. 21 alin. (4); art. 23 alin. (4), (4¹), (4²) și (4³); art. 33¹; art. 35¹; art. 37 alin. (1); art. 38 alin. (1) și (2); art. 39 alin. (2) lit. a); art. 41 alin. (2); art. 55 alin. (2); art. 62 lit. f); art. 69 alin. (2); art. 72 lit. p) și r); art. 73¹ alin. (2); art. 91; art. 114 alin. (4¹); art. 117 alin. (1) și (2); art. 118; art. 119 alin. (1) și (2); art. 122 alin. (1), (2) și (3¹); art. 124 alin. (1¹); art. 127 alin. (2), (3) și (4); art. 129; art. 130 alin. (3); art. 132 alin. (1)–(6); art. 135 alin. (3); art. 136 alin. (2); art. 138 alin. (3); art. 145 alin. (1) și (4); art. 145¹ și 145².

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, dispozițiile art. 72–78, art. 144 lit. a) și g), art. 146, 147 și ale art. 148 din Constituție, ale Legii nr. 3/2000 privind organi-

zarea și desfășurarea referendumului, precum și ale Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, reține:

Legea de revizuire a Constituției României a fost adoptată de Camera Deputaților și de Senat la 18 septembrie 2003 și a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 669 din 22 septembrie 2003, urmând să fie supusă aprobării prin referendumul ale cărui organizare și desfășurare au fost stabilite prin Legea nr. 375/2003, publicată în același număr al Monitorului Oficial al României.

Curtea Constituțională a mai fost sesizată, la data de 22 septembrie 2003, de un număr de 69 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului România Mare, în vederea exercitării controlului de constituționalitate asupra Legii de revizuire a Constituției României. Prin Decizia nr. 356 din 23 septembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 686 din 30 septembrie 2003, Curtea Constituțională a constatat că soluționarea acestei sesizări nu este de competența sa.

Examinând prezenta sesizare, Curtea constată, de asemenea, că nu intră în atribuțiile sale controlul constituționalității Legii de revizuire a Constituției României, după adoptarea acesteia de către Parlament și care urmează să fie supusă aprobării prin referendum, cu motivarea cuprinsă în decizia anterioară, pe care Curtea o reiterează și în prezenta decizie.

În conformitate cu prevederile art. 146 și 147 din Constituția României, revizuirea acesteia are loc în cadrul unui proces legislativ care începe prin inițierea revizuirii și se termină după aprobarea prin referendum a legii de revizuire adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.

Atribuțiile Curții Constituționale în ceea ce privește inițiativele de revizuire a Constituției sunt limitativ prevăzute în art. 144 lit. a) teza finală din Constituția României, în Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 7 august 1997, și în Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 24 februarie 2000.

Potrivit art. 144 lit. a) teza finală din Constituția României, Curtea Constituțională se pronunță din oficiu

asupra inițiativelor de revizuire a Constituției. La lit. g) a aceluiași articol se prevede atribuția Curții Constituționale de a veghea la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmarea rezultatelor acestuia.

Pentru exercitarea atribuției stabilite prin art. 144 lit. a) teza finală din Constituție, prevederile art. 36 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, stabilesc că, înainte de sesizarea Parlamentului cu o inițiativă de revizuire a Constituției, proiectul de lege sau propunerea legislativă se depune la Curtea Constituțională, care este obligată să se pronunțe în termen de 10 zile asupra constituționalității sale. Decizia Curții Constituționale se pronunță în plen, cu votul a două treimi din numărul judecătorilor Curții, și se comunică celor care au inițiat proiectul de lege sau propunerea legislativă ori, după caz, reprezentantului acestora. Decizia se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

În exercitarea atribuției prevăzute de art. 144 lit. g) din Constituție, potrivit art. 45 din Legea nr. 3/2000, Curtea Constituțională confirmă rezultatele referendumului național, pe care le publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Legea de revizuire a Constituției României intră în vigoare de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii Curții Constituționale de confirmare a rezultatelor referendumului.

Curtea Constituțională și-a exercitat atribuțiile privind controlul constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției, prevăzute de art. 144 lit. a) teza finală din Constituție, pronunțându-se, din oficiu, asupra constituționalității sale prin Decizia nr. 148 din 16 aprilie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 317 din 12 mai 2003.

Având în vedere considerentele expuse în prezenta decizie, dispozițiile art. 72—78, art. 144 lit. a) teza finală și lit. g), ale art. 146, 147 și 148 din Constituție, ale Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și ale Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Constată că soluționarea sesizării privind neconstituționalitatea Legii de revizuire a Constituției României, adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședințele din 18 septembrie 2003, nu intră în atribuțiile Curții Constituționale.

Decizia se trimite președintelui Camerei Deputaților și președintelui Senatului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Definitivă.

Dezbaterea a avut loc la data de 15 octombrie 2003 și la ea au participat: Nicolae Popa, președinte, Costică Bulai, Nicolae Cochinescu, Constantin Doldur, Kozsokár Gábor, Petre Ninosu, Șerban Viorel Stănoiu, Lucian Stăngu, Ioan Vida, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **NICOLAE POPA**

Prim-magistrat asistent,
Claudia Miu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1—12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro